

FORÆLDRE på godt og ondt

AF METTE SØNDERGÅRD · MSO@FRIESKOLER.DK
ILLUSTRATION KATRINE LOUISE JAKOBSEN

Forældre er en stor ressource i den frie skoleverden, hvor de både hjælper til, har indflydelse, tager ansvar og ikke mindst betaler. Men forældre kan også blande sig for meget, stille krav, blive for markante og skabe udfordringer for både lærere og skole. Det sætter vi fokus på i dette blad under overskriften forældre på godt og ondt.

Har dit barn ingen arme og ben?

Indsamling Begejret
fødselsdage Lejrskoler
Lektier Tema Uger
Forældremøder

Sådan får du forældrene til at blære sig i stedet for at brokke sig

Forældre og lærere går let forkert af hinanden. Rikke Yde Tordrup nævner et dagligdagseksempel, hvor en mor følger sit barn helt ind i klasselokalet, bærer skoletasken ind, hænger tøjet på plads og sætter madpakken i køleskabet, mens barnet intet gør. Og så kan dialogen mellem forælder og lærer udspille sig således:

Lærer henvendt til eleven: »Har du ingen arme og ben?« eller »Hold da op, skal din mor bære så meget? Sikke en service«.

Mor, der har parkeret bilen tre kilometer væk og søgt en deltidsstilling for at bakke sit barn op:

»Har I lov hjemmel til at sige, at forældre skal blive ude og ikke må gå ind på skolen?«

Lærer: »Nej men vi ser gerne, at forældrene bliver ude, for vi kan jo ikke være herinde i gaderoben alle sammen på en gang«.

Eksemplet her er beskrevet af Rikke Yde Tordrup, som siger:

»Der er sindssygt meget af den slags, små lussinger, nærmest mobning af den mor, som gør det her«.

Hun opfordrer til, at skolen og læreren forklarer forældrene, hvorfor det er mest hensigtsmæssigt for barnet, at forældrene ikke følger med helt ind i klasselokalet, og at det handler om barnets selvhandling, selv-værd og meget andet. For så kan forældrene godt være med på ideen, når de forstår, at det er for barnets bedste.

»Det skal fagfolk være helt skarpe på, for hvis man får forældrene til at forstå, hvorfor det er vigtigt, så kan de, der angriber skolen, blive ambassadører for skolen og ligefrem ende med at blære sig med, at "vores skole træner, at børnene selv skal gå ind om morgenen. Gør jeres ikke det?" Forældrene skal opleve, at skolen udvikler, og at skolen også vil barnets det bedste, så kan de forældre blive en kæmpe ressource«. ■

Markante forældre gør læreren bange og usikker

AF METTE SØNDERGÅRD · MSO@FRIESKOLER.DK
ILLUSTRATION KATRINE LOUISE JAKOBSEN

Mange lærere føler sig usikre over for markante forældre, som vil have indflydelse og blander sig i alt. Psykolog og forfatter Rikke Yde Tordrup guider dig til at forstå, hvad der er på spil hos de markante forældre, og hvordan man håndterer dem. Det er vigtigt, at man som lærer argumenterer ud fra sin faglighed.

De er veluddannede, de er velformulerede, og de stiller store krav. De går ikke af vejen for at klage til skolelederen, dele deres utilfredshed med skolen på de sociale medier, de forventer særregler og tjekker gerne om mælken i køleskabet er økologisk, og om læreren har styr på sin faglighed – de markante forældre. De vil have bestemte børnehaver og skoler, de har deres egen filosofi om alt fra kost og legetøj til hjemmefødsler.

»Markante forældre kendetegnes ved, at de spørger, de udfordrer, og de forventer bedst, først og flest. De nøjes ikke, og de bøjer sig ikke for autoriteterne«, siger Rikke Yde Tordrup, der er psykolog og forfatter. Hun kalder det en samfundstendens, at vi ikke bøjer os for autoriteterne i samfundet generelt. Derfor opfordrer hun fagfolk og eksperter til at være bedre til at forklare, hvorfor de er eksperter.

Rikke Yde Tordrup ved, hvad hun taler om, for hun har selv været der, som hun si-

ger. Hun forklarer, hvordan hun selv som forælder har besøgt stribevis af vuggestuer, børnehaver og skoler for at finde det, der matchede hendes krav. Nu har hun skrevet bogen »Markante forældre«, som er baseret på interviews med ledere og medarbejdere fra 25 forskellige skoler og integrerede institutioner.

»I dag har vi nettet, hvor vi kan slå alting op. Forældre læser meget, orienterer sig om børneopdragelse, læser blade og magasiner for at finde deres egen stil. Der er et kæmpe marked for at finde sit ståsted som forælder«, forklarer Rikke Yde Tordrup, som er klinisk psykolog. Tre dage om ugen er hun dog på landevejen, hvor hun besøger skoler og institutioner, holder foredrag og giver råd med udgangspunkt i bogen »Markante Forældre«.

Fra curling- til tigerforældre

Rikke Yde Tordrup inddeler de markante forældre på en skala med curlingforældre, der rydder hver en sten af vejen for deres børn, i

»Hvis man får vendt de markante forældre til at være medspillere, så er de en kæmpe ressource, som ikke bare barnet men hele skolen kan få meget ud af. De markante forældre kan sponsorere en bus i løbet af no time, og de kan samle 4000 mælkekartoner på en time. De kan en masse, hvis man får dem gjort til medspillere«.

RIKKE YDE TORDRUP

den ene ende af skalaen, og tigerforældrene, som curler bestemte sten ind foran barnet for at ruste dem til konkurrence- og præstations-samfundet, i den anden ende.

»De markante forældre gør fagfolk som lærere og pædagoger usikre og bange, for de kan sige alle mulige ord, taler om hollandske

SÅDAN HÅNDTERER DU DE MARKANTE FORÆLDRE

- Du skal kende din faglighed og vide, hvad du vil med en klasse, og hvorfor beslutninger bliver taget. Argumenter ud fra barnets udvikling for, hvorfor der eksempelvis bliver byttet pladser i klassen, hvorfor nogle børn skal på tur, og nogle ikke skal.
- Tal altid i barnets interesse, for eksempel: "Jeg vil bygge min undervisning således op for at fremme det og det hos dit barn".
- Drop shamingen af forældrenes engagement. Tal med dem om, at det de gør, ikke er det mest hensigtsmæssige, men anerkend, at de vil barnet det bedste. Fortæl ud fra et fagligt udgangspunkt, hvorfor det eksempelvis ikke er hensigtsmæssigt, at barnet ikke selv bærer sin skoletaske ind.

» undersøgelser, læringsstile og alt muligt andet, som læreren måske ikke aner hvad er, og det gør mange – især unge lærere – usikre. De kan have svært ved at finde et ståsted som lærer«.

Hendes budskab er, at man skal lære at forstå de markante forældre, som handler i kærlighed, fordi de vil deres børn det bedste.

»Markante forældre orienterer sig hele tiden, lytter til eksperter, fordi de vil barnet det bedste, og de går ikke på kompromis. De forlanger først, størst og bedst til deres barn. Men de handler i kærlighed. Mange fagfolk bliver overfuset og kommer et skridt bagefter, når de møder markante forældre og spørger, hvad kan I tænke jer? Så kommer der en hel buket af krav fra tigerforældre til curlingforældre, men man kan ikke tilfredsstille de grupper på samme tid. Det kan ikke lade sig gøre«.

Hun understreger, at det langt fra er alle forældre, der er markante. Hun gætter på, at der i hver klasse er en håndfuld, men de fylder meget på forældremøderne, for det er dem, der afkræver de andre forældre et svar

og en holdning – også selvom det måtte være forældre, som faktisk har tillid til, at det har skolen nok styr på.

»Markante forældre får nogle med sig, som egentlig ikke er markante. De vil have sukkerpolitik og kagepolitik og afkræver de andre et svar, og så får de forældre, som egentlig ikke har så tydelig en holdning, med i en sukkerpolitik«.

Skolen skal være tydelig

Rikke Yde Tordrup mener, at det er vigtigt, at skolen er tydelig, når den møder de markante forældre, og især skolelederen har en opgave, allerede når der bliver shoppet skoler.

»Skolelederen skal allerede ved første møde fortælle, hvordan skolen arbejder, og at det er i barnets interesse, og så kan lederen spørge, om det er noget, forældrene har lyst til at være en del af. På samme måde kan læreren fortælle, at i min klasse gør vi det på den her måde, for det er bedst for barnets udvikling. Markante forældre vil vide, hvorfor skolen eller undervisningen er bygget op på denne måde. Hvis man bare siger, at det plejer vi, så kommer der flere spørgsmål«.

Rikke Yde Tordrup understreger, at hun med bogen ikke stiller sig på nogens banehalvdel. Hun forstår lærerne, og hun forstår forældrene, for hun har selv været der.

»Det er vigtigt at forstå, at de markante forældre handler i kærlighed. De er ikke modbydelige, og de vil ikke genere hverken børn eller lærere. De vil deres børn det bedste. Derfor er det også bedst som lærer at anerkende deres engagement med for eksempel – "sikke et engagement" eller "hold da op, det må være fedt at være barn hjemme hos jer" i stedet for tilgangen "det var godt nok mange krav, men nu er det jo mig, der bestemmer". Engagement er deres motivation, og det skal fagpersoner vide og anerkende, så vi undgår magtkampen om, hvem der bestemmer«.

»De værste samarbejdspartnere kan blive til ambassadører for skolerne, hvis man får vendt dem til at forstå, hvorfor vi gør det her«.

RIKKE YDE TORDRUP

OM
RIKKE YDE
TORDRUP

Rikke Yde Tordrup er cand. psych. fra Aarhus Universitet (2001), autoriseret psykolog og specialist i klinisk børnepsykologi samt foredragsholder og forfatter.

Ud over sin praksis superviserer hun faggrupper, der har børn, unge og voksne udvikling som målgruppe.

Er forfatter til flere bøger om børn, udvikling og læring.

Oceaner af tid og kræfter brugte Lisbeth Skaarup Nielsen på at gøre et enkelt forældrepar tilfredse, glade og trygge ved både hende og skolen. Uden held. Det lykkedes aldrig at vinde deres tillid, og Lisbeth Skaarup Nielsen betalte en høj pris med en sygdomsmelding, stress, angst og depression, som til sidst kostede hende jobbet. »Jeg kunne simpelthen ikke komme tilbage til klassen. Jeg blev fysisk dårlig, de gange hvor jeg forsøgte at komme op ad trapperne til klasselokalet«, fortæller 39-årige Lisbeth Skaarup Nielsen.

Efter næsten halvandet års sygdomsmelding med flere forsøg på at komme tilbage blev hun enig med sin skole om en fratrædelsesordning. Hun vidste, at hun aldrig ville blive lærer igen.

»Jeg skal i hvert fald ikke arbejde med forældre igen«, siger Lisbeth Skaarup Nielsen, som derfor er begyndt at læse en fire-årig uddannelse på Århus Kunsthøjskole.

»Det er et underligt vakuum at stå i, når man faktisk ikke kan bruge sin uddannelse til noget, så jeg er også nødt til at finde på noget andet og overveje, hvad jeg så skal lave, nu hvor jeg ikke skal være almindelig lærer mere«.

På listefødder

Lisbeth Skaarup Nielsen har valgt at fortælle sin historie for at fagfæller på skolerne kan tage ved lære af historien – ikke til skræk og advarsel men en påmindelse om, at der er grænser for, hvad man kan holde til som lærer, og at længere tids dårligt forældresamarbejde kan få personlige konsekvenser.

»Jeg troede, jeg var stærk, så jeg har ikke på noget tidspunkt tænkt, at jeg ikke kunne klare det. Jeg har stået i lignende situationer mange gange, og det er altid lykkedes at samarbejde om det, men denne gang lykkedes det ikke. Forældrene blev aldrig tilfredse, selv om jeg gjorde alt, hvad jeg kunne«, siger Lisbeth Skaarup Nielsen.

I 13 år havde hun været ansat på den frie grundskole, som vi ikke nævner navnet på for at undgå, at det pågældende forældrepar og deres barn kan identificeres.

To gange har hun som klasselærer startet en 1. klasse op. Første gang var det ikke noget, der gjorde hende nervøs, men anden gang følte hun, at hun over for foræl-

»Selvom vi talte om det løbende, så var det svært at se alvoren, før det kom langt ud. Jeg kan ikke klandre hverken ledelsen eller mit team, de kunne ikke se det, og det kunne jeg heller ikke selv. De gjorde alt det rigtige, men det var bare ikke nok«.

LISBETH SKAARUP NIELSEN

drene skulle bevise, at hun havde styr på det. Særligt et forældrepar havde mistillid til Lisbeth Skaarup Nielsen. Deres barn mistrivedes på skolen, og de beskyldte hende for, at hun ikke gjorde nok for deres barn.

»Vi i lærerteamet gik hele tiden på listefødder i forhold til det her forældrepar, for vi kunne godt mærke, at der blev ved med at være noget. Vi havde mange møder, og vi forsøgte at imødekomme dem. Vi følte, at vi gjorde meget, og samtidig blev vi beskyldt for, at vi ikke gjorde nok«, fortæller Lisbeth Skaarup Nielsen.

»Jeg var ekstremt meget på overarbejde, jeg var konstant opmærksom på den pågældende elev, og samtidig skulle jeg også passe på alle de andre i klassen. Alligevel kulminerede det med, at de overfusede mig og talte enormt hårdt til mig«, fortæller Lisbeth Skaarup Nielsen.

»De kritiserede mig på mine grundværdier, som netop er at rumme og se alle børn, og de blev ved med at sige, at jeg overså deres barn. Det ramte mig hårdt«.

Begyndte at få kvalme

Set i bakspejlet skulle bomben være sprunget noget før, som hun siger, for det blev en lang, sej kamp med et forældrepar, som aldrig blev tilfredse. Barnet flyttede skole.

Umiddelbart en stor lettelse for Lisbeth Skaarup Nielsen, som opdagede, hvor meget mere tid til resten af klassen hun pludselig havde.

Men glæden varede kort, for nogle måneder efter kom reaktionen.

Lisbeth Skaarup Nielsen begyndte at få kvalme, føle sig syg, og hun mistede langsomt sit gode humør og sit overskud. Positi-

ve tanker blev negative, og da hun også begyndte at få problemer med at sove, vidste hun, at noget var galt.

Psykologen og lægens konklusion var klar: Overbelastning og for stort et pres over for lang en periode. Lisbeth blev sygemeldt.

Personligt matchede vi ikke

Lisbeth Skaarup Nielsen bebrejder ikke sin arbejdsplads eller sine kolleger noget. Hun havde et godt team og en god ledelse, der hele tiden bakkede hende op, og derfor kom det også bag på både hende selv og skolen, at det gik så galt, som det gjorde.

»Vi tænkte alle sammen, at vi håndterede det, som vi skulle, da det stod på«, siger hun. Men derfor har både skolen og hun selv tænkt forløbet i gennem mange gange for at finde ud af, hvordan det kunne gå så galt, og hvad der kunne være gjort anderledes.

»Forældreparret virkede meget frembrusende i forhold til mig, så de gik langt over min grænse gang på gang. Vi var helt forskellige typer, og set i bakspejlet skulle det måske have været en anden, der havde taget alle samtalerne med dem, for personligt matchede vi ikke. Måske andre ikke havde taget det så nært, men hos mig gik det lige ind«, reflekterer Lisbeth Skaarup Nielsen.

I dag er skolen, som hun har et godt forhold til og jævnligt besøger, begyndt at arbejde mere med personlighedsprofiler. Matcher forældre og lærere hinanden i samarbejdet, eller er det bedre, at der kommer en anden lærer ind over? Samtidig bliver alle lærere nu tilbudt psykologhjælp, hvis de har været udsat for noget ubehageligt.

Lisbeth Skaarup Nielsen er ikke i tvivl om, at en psykolog havde spottet hendes reaktion noget før, selvom hun ikke selv fornemmede den før lang tid senere. Det bebrejder hun ingen, og hun er heller ikke bitter.

»Jeg har aldrig haft umulige, frygtelige eller problematiske børn, men jeg har haft børn, jeg ikke kunne hjælpe på grund af forældrene. Og derfor bliver jeg aldrig lærer igen, i hvert fald ikke lige nu. Og det bliver aldrig noget med forældresamarbejde igen«. ■